

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1934. V. 11. :: XXIII. évf. 14 sz. :: 20 lei

TARTALOM:

a moziktól, hanem a tömeggyilkosságra nevelő jáktól tiltsák el a gyermekeket! — Vezérkari porté: Orezoanu Romulus. Andrányi Lajos báró. Mateescu árn. — Körséta a Bucurestiben beérkezett aradi kerek arcképcsarnokában. (Aradiak hozzájárulása az élő román lövőváros fejlesztéséhez). — Érdeklő talán... Aradiak Timișoarán. — Aradi urilány a timișoarai óbén. — Úti panoptikum. — Aradi szélhámos hozsúttja a félvilágon át Timișoaráig. — Szőnyegcsalók ázdádkodnak Erdélyben. — Mindenről mindenkinek: ubert életéből. Nagy emberek kis meséi. Humoros lexikon. — Hatalmas programot valósít meg a Timișoarai Hét. — Az Erdélyi Élet lilléres világkörűli útjára viszi előlizetöit — 1934-ben, stb. stb.

I. Schutz

posztóáru-
nagykeres-
kedés.

ARAD,
Bulev Regina Marie

Vidéki urinőknek legkényelmesebb, ha ruhájukat
Krebsz festő és vegytisztítóhoz viszik közel a vil-
 lamoshoz és a vidéki autóállomással szemben
 Arad, Bul. Reg. Ferdinand 51. Fiók: Str. Eminescu No. 1.

Bevásárlás előtt tekintse meg **Szántó** és **Komlós**
 ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskola-öltönyökben. **ARAD, Színházépület.**

A „REGGEL“

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótáborának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy
ha valaki előfizetni akar,
ha valakinek címváltozása van,
ha nem kapja a lapot,
ha a kézbesítő körül panasza van:
 forduljon rögtön a „Reggel“ kiadóhiv.-jához. Str. M. Nicoara 1.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Egyes szám ára 20 lei
 Magyarországon 60 fillér
 Jugoszláviában 5 dinár
 Csehszlovákiában 4 c. k.
 Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lei, magánosoknak 600 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászejentések: egész oldal 4000 lei, félfoldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej, — négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegek közti részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Szerkesztőség: ARAD, Str. Románului 1. (Palatul B. Româneasca) Tel. 520.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig.

Kiadóhivatal és nyomda: Bulevardul Regele Ferdinand 5.

Timișoarai kiadóhivatal: Strada Eugen de Savoya 12

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, Tg-ures

Ne a moziktól,

hanem a tömeggyilkosságra nevelő játékoktól tiltsák el a gyermekeket!

Arad. Vasárnap délután, szép, derüs, őszi napsütésben elindult hazulról egy kis diák. Szép szőke gyerek, boltozatos homloku, okos arcu. Szegény paraszt fia, akit bizonyára azért küldtek a gimnáziumba, mert a pap, a tanító azt mondta, hogy érdemes taníttatni, kell taníttatni, ember lesz belőle. A kis diák, erős és boldog kis élet, a szép őszi vasárnapon, boldogan indult valami kis gyerekes szórakozás felé és ahogy kilépett az utcára, hasbalőtték. Valaki játszott, egy másik gyerek játszott és a játék miatt a szegény kis paraszt fiát fel kellett tenni a műtőasztalra, hogy az orvosok a belei között keresgéljék a golyót, összevarrják a belet, a vért kiszedjék a hasüregből. *Megpróbálják* a drága és igéretes élet megmentését.

Nem olyan nagy dolog, Bucurestiben minden nap állandóan járják az uccákat a mentőautók és minden nap dolgot ad az operáló késnek a bicska, a furkósbot, a golyó. Nem nagy dolog, hiszen, különösen ma, az élet sem nagy dolog. Nem nagy dolog és mégis a lélek legmélyéig megrendítő, nemcsak azért, mert az áldozat szép és ígérős élet. Nemcsak azért, nemcsak arról a kis fiúról van szó, akit hasbalőtték, hanem arról a másik gyerekről is, aki *játékból* elsütötte a játékpisztolyt, aki játékból kis pajtását a halál sötét titkai fölé lökte.

Ez a játék ijesztő. Miért játszanak a gyerekek a halál szerszámaival? Erre a mindennel elégedett közömbösség vállvonogatva azt felelhetné, hogy micsoda tulzás az ártatlan játékpisztolyt a halál szerszámának nevezni. No, igen, hasbalőtték ezt a szegény kis gyereket, de hát ez véletlen, baleset, szerencsétlenség, ebből nem szabad még ujságírói tulzással — mily drága szó — általánosítani. Ilyenformán, azt a csöpp ágyut, amelyből az ötesztendősek borsószemekkel lövöldöznek is a halál szerszámának lehet nevezni.

Igy is van, a csöpp ágyu, amelyet karácsonyra ajándé-

kozna a hátulgombolósoknak, az is a halál szerszáma. *Nem a nézeteken mulik a dolog.* Az ágyu, a puska, a pisztoly az emberölés eszköze és a gyerek ágyuval és puskával szándékosan hozzászokik az emberölés gondolatához. Megszereti ezt a gondolatot, férfiasnak és szépnek érzi a babrálást ezekkel a játékokkal. A fantáziája, a legdusabb és legproduktívabb fantázia, mert semmiféle meggondolás, realitás nem korlátozza, a játékokhoz odaképzeli az *ellenséget*. Amikor a gyerek a fapuskát célzásra emeli, emberre céloz, amikor a kiságyut elsüti, a borsósrappnell embereket söpör el. A játéknak a puska, pisztoly, ágyujátéknak értelmet és hősies szépséget az ad, hogy a gyerek a házban hős lesz, aki megölte az ellenséget. Ezért

a halál szerszáma az a sok apró és ártalmatlan fegyver, amelyekkel az üzleti élelmesség és a háborura nevelő propaganda megtölti a gyerekszobákat.

Hiszen igaz, csak ritkán történik az a szörnyőség, hogy az egyik gyerek a játékpisztollyal hasbalövi a másikat, de a sok játékfegyver a gyerek lelkét *hozzáedzi az ölés gondolatához*.

Ez szörnyőség. A hatesztendős gyerek büszke arra, hogy már játszott puskával és lelkének a vágya az, hogy ágyuval, tankkal is játszhasson. Arról ábrándozik, hogy majd repülő lesz, nemcsak azért, mert a végtelenség felé vágyakozó gyermeklelket vonzza a levegőég végtelensége, hanem azért is, mert már a hatesztendős is tudja, hogy a repülőgépről bombát lehet dobálni. A hatesztendősök már sokat tudnak, még többet sejtenek.

A bomba szó mögött a pusztitást sejtik és a gyermek telve van pusztító ösztönökkel.

A hatesztendős szétlépi a babát, kíváncsi, hogy mi van benne. Ártatlan dolog. Ám a hatesztendős, amikor kinyomja a baba üvegszemét, letépi viaszkarját, félő és suhanó ösztönrel a kinzás gyönyörűségét keresi. Letépi a légy szárnyát, darabokra szedi a bogarat, kövel dobálja a macskát és tágra nyílt szemmel élvezi a csirkevágásban a piros vért. Kis ragadozó állat. Amint az ősei ragadozók voltak. A gyermek anyja testében végigfut a hajdani állati fejlődés stációin és a lelkében élnek az ősi ösztönök. Azok az életfentartó ösztönök, amelyek az embert emberré tették és amelyeknek legfőbb parancsa, *ölj, hogy meg ne öljenek*.

Szörmebundák, télkabátok nyári gondozását szakszerűen, villanyerőre berendezett porológéppel, felelősség mellett vállalja

ENGELHARDT FERENC

strada Eminescu 1. Vadászkiirt szálló épület.

Ezüstrókák érkeztek

Ezzel a parancsal szemben áll a másik parancs, amelyet kőtáblába vésetten, tűz és ézengés között adott az istenség és amely így parancsol: *Ne ölj!* Ez a parancs sok ezer esztendő. Hamurabbi fogalmazásában még régiebb, mint a sinai kőtábla és még régebben, a legelső emberközösségek kialakulásának idején keletkezett. Nagyon régi szabály, nagyon régi és nagyon erős parancs és csak *szó maradt* anyyi ezer esztendőn át is.

Az embernek, a gondolkozó embernek tilos az emberölés. A gyerekeknek pedig, az ösztöneiben még gyilkos kis állatnak pedig játéokban és játékkal tanítják az emberölést. Sok ezer esztendő óta az emberfajta gyerekei úgy nőttek fel, hogy előbb megszerették az ölés szerszámain, azután megtanulták azt a parancsot, hogy nem szabad ölni. Micsoda álnok és gonosz mesterkedés ez ezer esztendőök óta, milyen lelketlen és kétszinű játék. Előbb az íjj, a nyíl, a kard, a bárd, azután a pisztoly, a puska, az ágyu a gyerek játékszere. Szép és férfias, bátorságra és ügyességre nevelő játék. Így mondják, pedig úgy is mondhatnák, hogy gyilkosságra nevelő játék. *Tömeggyilkosságra nevelő játék.* Igazat mondanának, ha így mondanák és őszintén beszélnének.

Csak nem szeretnek őszintén beszélni. Kényelmesebb a békéről prédikálni és a béke után sóhajtozni, amíg a gyerekek játék közben megszeretik a háborút. Így szép a békesóvárgás és nem lesz belőle semmi baj, nem lesz béke. Hiszen a gyerekekből férfiak lesznek és a gyerekek, megszokván és megszeretvén a halál és a pusztulás szerszámain, majd megpróbálják férfi fővel nagyban, amit gyerekfővel megszerettek kicsiben.

Amikor ezt a szegény kis harmadik gimnazistát, ezt a tanulni akaró parasztgyereket leterítette a játékpisztoly golyója, a háboru pusztított. A háboru, amelyre ma is ránevelik, rászoktatják az embert. Mert a gyerekek a jövő. És a jövő nem lesz jobb, mint volt a keserű és gonosz múlt.

A legujabbat

A legdivatosabbat

A legszebbet

nyújtjuk Önnek

**férfi és női szövetekben,
valamint selymekben**

S E R I L A N A

Arad, Minorita-palota

GYÁRI LERAKAT!

GYÁRI ÁRAK!

Vezérkari portrék

Arad politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági életéből. (Cikksorozat)

Az aradi törvényszék főelnöke nem aradi ember, de már hozzátartozik Arad előkelő társadalmához és abban jelentős szerepet visz. Több mint tiz évvel ezelőtt helyezték Orezeanu Romulus törvényszéki elnököt Aradra a **Orezeanu Romulus** régi királyságból. A polgári bírósághoz a hadbírószéktől lépett át és már legelső tárgyalásai alkalmával megmutatta, hogy a legmagasabb szempontok irányítják bírói mentalitását és nem ragaszkodik a törvény hideg betüihez, hanem az emberi lélek mélyebb megítélése alapján bírálja el az eléje kerülő vádlottakat és tanukat. Rövid idő alatt elnyerte kartársai szeretetét és az ügyvédi kartársai szeretetét és az ügyvédi kar nagybecsülését. Amikor a törvényszék főelnöki állása ez év elején megüresedett, nem is került más szóba erre az előkelő pozícióra.

Orezeanu Romulus, mint törvényszéki főelnök azonnal erélyes munkához fogott. A törvényszék épületének előcsarnokából eltávolította az ott disztelenkedő trafikbódét, az épület homlokzatának felírását kijavította és az irodák berendezését kiegészítette. **Ujantatásaitól nagy munkateljesítményt követel,** de az elismeréssel sem marad adósuk. Mint főelnök sem vonja ki magát a tárgyalások alól és sokszor személyesen megjelenik a tárgyalótermekben és a nehezebb ügyek fő-tárgyalását maga vezeti le. Ítéleteit a felsőbb bíróságok a leg-ritkább esetekben változtatják meg.

Orezeanu Romulus mint román a kisebbségeknek nem ellensége, hanem megértő, türelmes jóakarója, akit sem hivatalában, sem magánéletében nem irányít türelmetlen sovizmus. Az embereket nem fajuk és nemzetiségük, hanem jellemük szerint itéli meg. Mint ember a legjobb barát tud lenni és az elesetteknek is segítője. Néhány nappal ezelőtt hunyt el az aradi kórházban egy fiatal segédbíró, akinek ezen a vidéken hozzátartozója sem volt. A törvényszék főelnöke maga intézkedett temetéséről és mindent elkövetett, hogy a fiatal bíró temetése méltó legyen ahhoz a testülethez, amelyhez tartozott.

Egészen fiatal korában került Erdély legnagyobb vas-kereskedelmi vállalatának élére, amelyet fiatal korát megcáfoló energiával és kitartással vezet évek óta. Pedig ezekben az években igazán szüksége volt minden **Andrényi Lajos báró** üzletembernek egészen rendkívüli éleslátásra, megfontoltságra, mert a világ-gazdaság időközben minden korok legsúlyosabb válságán ment keresztül. Andrényi Lajos báró ebben a világhelyzetben rendíthetetlenül állott helyén, mint az óceánjáró kor-

mányosa a viharban és biztos kézzel vezette át cégét a válságos időkön. Amíg mellette egymásután hullottak el a jól megalapozott és érdemes, koros kereskedők cégei, addig Andrényi Lajos báró, a fiatal ember vállalata megrázkódtatás nélkül fejlődött és virágzott tovább.

Andrényi Lajos nemcsak tulajdonosa és irányítója, hanem tényleges vezetője vállalatának. Minden, még a legkisebb ügy is az ő kezén megy keresztül és nincsen a cég életében olyan jelentéktelen mozzanat, amiről ő ne tudna. Vállvetve dolgozik együtt tisztviselőivel és alkalmazottaival, akik rajonganak érte és minden igyekezetükkel szolgálják. Kölcsönös szeretet fűzi őket össze, ami harmonikus munkát eredményez.

Andrényi Lajos báró nem követel magának vezéri pozíciót a közgazdasági és társadalmi életben, de sohasem vonja ki magát a közmunkából, ha mások úgy találják, hogy szükség van tevékenységére. Közel egy évig volt tagja a városi átmeneti bizottságnak és ezen idő alatt megmutatta, hogy a közigazgatás sem idegen terület előtte. Hozzászólásai döntő súllyal estek a latba és a legnehezebb problémákat is világos, logikus okfejtéssel oldotta meg. A nyilvánoságot hajhászó jótékonyságnak nem hive, de mindig ad, amikor szükségesnek látja. A munkanélküliek alapját évenként százezer lejjel növeli.

A társadalmi élettől meglehetősen visszavonult, de azért nem zárkózott el. Jellemének nemességét megvilágította az 1932. évi árvíz alatti magatartása. A vész első pillanatában csónakra ült és elindult a legveszélyesebb házak közé. Rengeteg beszorult embert, állatot és holmit mentett meg. Szótlanul állt csónaka latján és vezetett. Megrakodott szegény emberek féltett kincseivel és kihozta azokat. Bemászott a roskadozó padlásokra. Amikor partot ért, kirakodott és ismét indult vissza. Reggel hét órától késő estig szakadatlanul. Nem várt és nem kért elismerést, a megmentetteknek még a nevét sem mondta meg, csak dolgozott. Nagy összeggel segített az árvízkárosultakat. Az aradi Wesselényi Miklós

**Mindennemű könyv-
kötészet** munkát vállalok a legolcsóbb árban, izléses, diszes és praktikus kivitelben

A. Mihailovicu

Arad, Kultur-palota.

Műjég állandóan REUSZ jéggyárban

Az aradi villanytelep igazgatója katonatiszti családból származott. Édesapja, aki ezredes volt, harminc évvel ezelőtt halt meg. Pályáját, mint mérnök a CFR-nél kezdte, ahol

Mateescu István

magas rangra küzdötte fel magát. Részt vett a világháboruban, hadifogságba került, majd amikor hazatért, meghívást kapott a villanytrösztől, hogy foglalja el az aradi villanyművek igazgatói állását.

Igy került Mateescu István Aradra, röviddel az impérium átvétele után. Az elmúlt évek alatt számos harcot folytattunk le a villany árának csökkentésére, a fogyasztókörzség érdekében és ezekben a harcokban szembekerültünk sokszor Mateescu Istvánnal, aki természetesen kötelességszerűen a vezetése alatt álló vállalat érdekeit védelmezte. Harcunk sohasem személy ellen folyt, hanem a villanytröszt árpolitikája ellen. Mateescu Istvánt, mint gazdasági szakembert, csakhamar megkedvelte Arad polgársága és ahol olyan embert kerestek, aki tapintatos, intelligens és konciliáns vezetőnek alkalmas, mindig ráesett a választás úgy a társadalmi, mint gazdasági szervezetekben. Így lett ő a kereskedelmi és iparkamara elnöke, a Betegsegélyző és Munkásbiztosító elnöke, a Mérnökegyesület elnöke és legutóbb az aradi árutözsde elnöke. Ő szervezte meg az aradi Rotary-Clubot, melynek szintén elnökévé választották. A kamarák legutóbbi szenátorválasztásán barátai mindent elkövettek, hogy a parlament tagjává válasszák, ennek teljes sikerét biztosították is, azonban hivatali elfoglaltsága miatt el kellett magától háritania ezt a pozíciót.

Egyike a legnépszerűbb és legkedveltebb gazdasági szakembereknek Aradon. Ezt személyes jótulajdonságainak köszönheti. Minnenkivel szemben előzékeny, mindenkit minden ügyben azonnal fején találja a szöveget, amihez segíti tisztániátása, nagy olvasottsága, sokoldalú képzettsége. Jellemző népszerűségére, hogy bár 13 évvel ezelőtt elkerült Bucurestiből, ott ma is úgy üdvözlik és szeretik, mintha sohasem hagyta volna el a fővárost.

Családi életét disztíngvált, meleg otthon alkotja, ahol sűrűn fordulnak meg a társadalom vezető emberei és ahonnan sok hasznos terv és ötlet indul el a megvalósulás felé. Gazdasági téren egyébként országos szaktekintélynek számít, akinek felfogását az ország vezetői sok esetben magukévé tették és általuk új irányt adtak Románia közgazdasági életének.

P e r m e t e z ő

szőlő és gyümölcsfához és alkatrészek. **Bőr- és gumi-szijak** egészen kiváló minőségben. Fémek és rézárúk, **tömítő anyagok** réz, épület és butorveretek, fűrészek

EDMUND MOLNÁR

biroul comercial tehnic Arad, strada Alexandri No. 6.

Körséta a Bucureștiben beérkezett aradi karriererek arcképcsarnokában

Aradiak hozzájárulása az épülő román főváros fejlesztéséhez

(Az Erdélyi Élet tudósítójától)

Nem a lokálpatriotizmus az inspirálója ennek a rövid kis riportnak, amely az utóbbi időben elszármazott és a fővárosban befutott aradi karrierekről számol be, hanem az az óhaj, hűséges tükörképet nyujtsunk arról, miként él és járul hozzá a román főváros fejlesztéséhez az a néhány aradi intellektuel, aki még nem is oly régen megszokott figurája volt az aradi uccáknak és szerves hozzátartozója az ottani legjobb társaságoknak.

Ki nem ismeri Aradon például Seidner Imrét, akinek cikkeit nem is olyan régen még, mint ebédutáni csemegét élvezte minden újságolvasó hazai civil a pesti lapokból. Seidner Imre körülbelül egy éve él Bucurestiben, ahol jólmenő újságtudósító vállalatata működik, amelyet a külföldön szerzett tapasztalatai és egyéni intuiciója szerint vezet. A párisi Figaró és Populairet, a genfi Tribune de Genève, a budapesti Ost-Kurier című lapokat a londoni International Press és egész sereg erdélyi lapot képvisel az ismert újságíró tudósítói vállalkozása, amelynek beszerzése éppen a napokban nyert sikeres befejezést. Seidnerről már mindenki tudja Aradon azt is, hogy összeköttetései révén minden hozzáforduló barátja ügyét a legnagyobb készséggel intézi el.

Ismert tényezője Bucuresti gazdasági életének Kornis Márton aradi mozi- és szállodatulajdonos, akinek nagyszabású vállalkozásai közül elsősorban a Colosseum arénát kell megemlítenem, ahol a közel jövőben nyílik meg az utóbbi idők legnagyobb érdeklődéssel várt román nemzeti kiállítása. E kiállítás megszervezői között a legelőkelőbb helyet Tatarescu miniszterelnök neje foglalja el, aki fáradságot nem ismerve végzi a szervezés nehéz és felelősségteljes munkáját. Így tehát a Colosseumnak az ideig kitünőnek ígérkező nyári szezon a legfényesebb perspektívát jelenti, annál is inkább, mert itt lesz most már Bucuresti legnagyobb nyári mozija.

Az aradiak jól emlékeznek Bulzan Avram volt postafőnökre, aki negyedszázadon keresztül volt az aradi posta szolgálatában és akinek korrekt egyénisége, ember és ember között különbséget nem tevő magatartása polgártársai osztatlan szeretetét és tiszteletét vivta ki számára. Erdemeinek jutalmazása képpen központi szolgálatot teljesít, ahol inspektori rangban a Bucuresti főposta egyik legelőkelőbb és legbizalmasabb állását tölti be.

Tipikus kereskedelmi siker a König és Lázár cég „Grupajul Român” címen alapított szállítási vállalata, amely ma

egyike Bucurest legjobbanmenő szállítási vállalatának és amely az államvasutakkal történt előnyös szerződése folytán a legolcsóbb szállítási szerve Romániának.

Most vesszük szemügyre a mindig siető dr. Erdős Sándor szimpatikus alakját, aki meglepő rövid idő alatt olyan népszerűvé tette magát a bucurestiek szemében, hogy a poliklinika fogászati rendelőjének vezetésével bízták meg. Rendelőjének előszobája nemcsak a bucuresti előkelő körökből rekrutálódó páciensek találkozóhelye, hanem sok jellegzetes aradi arcot is lehet itt vizsgálni.

Dr. Duschnitz Kálmán, az aradi orvostársadalom egykori rokonszenves tagja, az aradi szegények becsült és szeretett szemorvosa, ma egyike a legkeresettebb fővárosi szemészeknek.

Érdekes sikerű vállalkozást létesített Bucurestben Stiaszny Lajos kaptafagyáros, akinek modern gyártelepe egyik büszkesége az itteni gazdasági életnek.

Ami pedig a művészvilágot illeti, nem hagyhatjuk ki az aradi arcképcsarnokból Tátray Kornelia neves aradi énektanárnő nevét, aki tudásával mindjobban tért hódít a román zenei életben.

Szinte hihetetlen, hogy olyan tipikusan aradi polgárnak gondolt ur, amilyen Molnár László, az Astra-gyár volt igazgatója, annyira beletudott illeszkedni a különleges bucuresti viszonyokba, hogy az Astra-gyártól való megválása után önálló reszelőgyárat létesített, amelyet ismert szakértelmével vezet. Teljesen munkájának és vállalatának, a lomásinak szenteli minden idejét és energiáját Kemény György vezérigazgató, akinek Aradról való eltávozását annak idején mindenki őszinte sajnálkozással vette tudomásul és akinek szakértelme és felkészültsége máris igen szép eredményeket vitt ki számára.

Most, hogy a bucuresti strandszezon elején tartunk, időszerű az aradiak elé vetíteni Gaston Gérecz-nek pompás atléta-termetét, aki a román uszórekord beállításával szerzett dicsőséget városának és aki várja, hogy újból megkezdje szokott erélyével tréningeit.

Egy izzig-vérig művészemberről sem szabad megfeledkeznünk, Rubletzky Gézárról, aki a napokban fejezi be Mária királyné őfelségének plakett-mintázását. Rubletzky ma tagadhatatlanul a legelőkelőbb bucuresti családok szobrásza, aki újabban a gyermekplakett-mintázását kultiválja.

Bucurest legelőkelőbb kávéházában, a „Corsoban” gyakran látom Heinrich tábornokot, aki mint aradi ezredparancsnok számos tisztelőt és hivat hagyott hátra. Régi kedves aradi

Arad előkelő közönsége

GH. ILICA

cipőszalonjában, str. Románului (Bohus-p.) szerzi be cipőszükségletét
Orvosi rendeletre gyógycipők, betétek, lúdtalp, bokasülyedés és talp-sülyedés ellen
nagyon olcsó árban készülnek.

arc dr. Ambrus aradi vegyész-mérnöké, aki jelenleg a Richter gyógyszerárugyár vezérigazgatója és aki elsőrangú szak tudásával fellelédítette ezt a vállalatot.

A főváros pénzügyi életében is képviselve van Arad, hogy csak egy nevet említsünk, egy ismertebb aradit, Barna Pál személyében, aki Argetoianu bankjában, a Soc. Bancara pénzügyintézetének devizaosztályán tölt be fontos szerepet.

A kemény tél elmúltával kellemes meglepetés, amikor átsétálunk a gyönyörű Cismidgiu parkon, amelyet Dobrcesu volt polgármester kifinomult izlese tündéerkertté varázsolt és amely a párisi Luxembourg kertben eltöltött gyönyörű diák napjaimat és a gondtalan aradi életemet juttatja eszembe.

Cornelius Iván

Érdeklő talán...

Timisoara ipari életében az utóbbi időben kellemetlen jelenség lépett fel. Egyes szakmákban a tisztességtelen verseny tünetei mutatkoznak és a hatóságoknak mindent meg kell tenniük, hogy a tisztos ipart ez ellen megvédjék. A cukrászok az olasz fagyaltosok ellen panaszkodnak, akik csak a nyári időszakra bérelnek helyiséget, adót is keveset fizetnek, de elveszik az egész évben dolgozó cukrászok egyetlen kereseti lehetőségét a fagyalárúsítást. A lényképeszek egy nemrégiben megnyitott műterem, a Polyfoto ellen tiltakoznak, melynek működése existenciájukat veszélyezteti. A mai súlyos időben hasonló versenyt egyetlen szakma sem bír el és évtizedek óta fennálló cégeket nem szabad kitenni megrázkódtatásoknak néhány idevévedt és gyorsan eltűnő idegen kedvéért.

Sokat foglalkozott a napisajtó azokkal a vádakkal, amelyeket Dittrich Anna tanítónő és mások hoztak fel Metzger Márton józsefvárosi esperes ellen. Érdekes, hogy ezekkel kapcsolatban sokan azt mondják: Nem mozog a levél, ha nem fúj a szél!

Egyik timisoarai péküzem tulajdonosa nagyszerű ujjal lepte meg munkásait. Ujjonnan épült házában, a műhely közelében fürdőszobát rendezett be alkalmazottai részére. Sajnos azonban, hogy a szegény munkások nem vehetik igénybe ezt a modern fürdőszobát, mert a humánus háztulajdonos pékmester annyit dolgoztatja őket, hogy fürdésre nem marad idejük. Két-három óras pihenőjük alatt örülnek, ha lefeküdhhetnek, nemhogy még félórát fürdészel töltsenek.

A timisoarai szerb dalárda és a Vezamir zsidó dalegy-let nagyszerű kirándulást tett Belgrádba, amely a kellemes társasutazáson kívül a két szomszéd ország őszinte kulturális közeledését is jelentette. Rendkívül meleg szeretettel fogadták Belgrádban a timisoarai vendégeket s vendégszere-letük minden jelével elhálmozták őket. A testvéri fogadta-

tásért a két dalárda részéről *Kalinovics* Milán dr. Mór dr. mondtak meghatott köszönetet.

Nagy feltűnést keltett annak idején, amikor a nagy-szabású timisoarai kommunista bűnpörrel kapcsolatosan le-tartóztatták *Nyiri* Magdát, az ismert társaságbeli urilányt. Annál kellemesebb meglepetést okozott most a katonai ügyészség határozata, amelynek alapján szabadlábra helyez-ték *Nyiri* Magdát, aki már el is hagyta a katonai fogházat. Ugyancsak szabadon engedték *Ádám* László magántisztviselőt is.

Freund Leó, az országszerte ismert kiváló zongoramű-vész nagyszerű zongoraestéket tartott a belgrádi studióban. Ez alkalommal a művészt határokon túlról is gratulációkkal keresték fel tisztelői.

Dr. Metzger Márton, a köztiszteletben álló, kivételesen magas kulturájú főpapot egy előtte ismeretlen egyén felség-sértés címén feljelentette a rendőrségen. Azzal vádolják, hogy az igazgatása alatt álló iskola egyik osztálya nem tar-totta meg 1931-ben a király születésnapjára ünnepélyét. *Metzger* dr. felháborodottan tiltakozott az alaptalan rágalmak el-len, amelyek valószínűleg egyik ellenségének aljas eszközü bosszujának tulajdoníthatók. A timisoarai magyarság szivvel-lélekkel áll az igaztalanul megvádolt közéleti férfin mellé.

A nagy tavaszi hullám meghozta a friss szabadtéri af-férok is. Szinte naponta csattan egy-egy pölon, hol egyik, hol másik kávéház terraszán, kártyaafférból, üzleti ügyekből eredve, néha egy kis féltékenységi jelenettel fűszerezve. A hirtelen keletkezett afférok nagyrésze épp oly hirtelen kibé-küléssel vágzódik. (—)

A ONEF (Oficiul Național de Educație Fizică) ju-nius 8 és július 8 között rendezi 30 napos orszá-gos sportünnepségét és sportkiállítását. Az aradi

hirdetési és reklámpropaganda vállalat

kizárólagos joggal vállalja reklámtáblák elhelye-zését az új stadion területén, valamint a kiállítási csarnokban árubemutató boxok bérbevételét

Rendkívül mérsékelt árak soha nem léte-zett hatalmas arányú reklámlehetőség!

Aradiak Timișoarán

(*Timișoara*.) Az erdélyi városok gazdasági fejlődése folyamán az egykor virágzó Arad sok tekintetben erősen háttérbe szorult az utolsó évtized alatt. Iparvállalatai, üzemei és gyártelepei lassanként más vidékre költöztek, legnagyobb részt az új fővárosba, Bukarestbe, de erős özönlés észlelhető Timișoara felé is, ahol a háboru után Romániának kétségtelenül egyik legnagyobb iparvárosa fejlődött ki. Az élelmes aradiak azonban, amint számításukat nem tudták kelőképpen megtalálni, hamarosan másfelé orientálódtak s többek között nagyszámban költöztek Timișoarára, ahol sikerült is megfelelő gazdasági talajra találniok.

Az alábbiakban egy kis seregszemlét tartunk azok felett, akik annak idején Arad társadalmi életében szerepet játszottak és most már valódi timișoarai polgároknak számítanak. Az itt letelepedettek nagy tömegéből természetesen csak az ismertebbek neveit tudtuk feljegyezni s azokét, akik itt is megtudták találni régebbi társadalmi pozíciójukat.

Elsősorban Timișoara népszerű rendőrkesztorát kell megemlitenünk, *Gritta* Ovidiust, akit méltán mondhatunk aradinak, mert közéleti karrierjének egyik legjelentékenyebb állomását képezte az aradi törvényprefektúra íróasztala. Nemrég helyezték át ide *Pop* Jenőt, az aradi törvényszék ügyészét, aki most a timișoarai törvényszék főügyészévé avanszált.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sok érdemes tagot szipkázott át Timișoara az aradi kereskedő társadalomból is. Itt él most *Meyer* Richárd, akinek Aradon jólmenő kereskedelmi vállalata volt, most a helybeli Romanil-cég igazgatója. A Romanil leányvállalata a Tiomanil-cég, amelynek *Schwartz* Elemér az igazgatója. *Kotzander* Ignác fakereskedő, *Vámos* Antal volt sertéshizlaldai igazgató, *Kepes* József, az Azurol-gyár volt vezérigazgatója családostól Timișoarán telepedett le. Itt találjuk még *Szende* Bélát, a Marmorosch Blank volt főtisztviselőjét. Sok házat épített fenyves Károly műépítész, aki szintén itt telepedett le. Sok tisztviselőt, aradi származású szakembert találunk a Bancara timișoarai fiókjánál, *Fülöp* Béla igazgatóval az élen. *Dr. Kardos* Géza gyermekorvos és *Dr. Schuster* Ödön ügyvéd is Timișoarán folytatnak praxist, valamint élénk tevékenységet fejt ki *Keppich* István is. *Glück* József a Szécsi és Társa cég volt főkönyvelője az ugyancsak aradi származású *Spitzer* Gézával társult és textilüzletet nyitott. A tex-

F. Podracky

Timișoara Gyárváros,
Coronini-tér 20. Tel. 206

Butoráruházában csak jóminőségű, finom vonalú butort, elsőrendű kárpitozást vásárol fentemlítettekhez aránylag a legolcsóbb országunkban. Csak rendkívüli teljesítmények vezethetnek ilyen eredményhez.

til szakmából még itt találjuk *Molnár István* és *László* kereskedőket is, nemkülönben *Orbán István* tanárt, a volt aradi butorgyárost, *Krauserné Tamasdán Otti*, az egykori „Miss Arad” most boldog családanya. Jelentős szerepet játszik a Bánság társadalmi életében *Meszger Márton dr.* és *Kovács Sándor*. Végül nem szabad listánkról kifelejtteni *Miskovits* grafikust, *Kálmán* tanárt, *Beregszászy* szücsöt, *Deutsch* gabonakereskedőt, *Fischer* exportórt, a *Barna* testvéreket, *Reich* iparművésznőt, *Masanszker* fakereskedőt, a *Nagy* családot, *Rosenberg* Boriska mozgásművésznőt, *Éberwein* és *Kluger* banktisztviselőket és *Bornstein* fotóművészt.

Ez volna az a felületes lista, amelyen bemutatni akaruk, hogy a termékeny talaju Arad fiai másut is megállják helyüket.

ARADI URILÁNY

A TIMIȘOARAI FERTŐBEN

(*Timișoara*). Az ifjuság erkölcsi romlásáról sok szó esik az utóbbi hetekben, amióta diákokból álló rabló- és tolvajbandákat lepleztek le és gyilkosokat is találtak közöttük. A vezető körök szigorú fegyelmezéssel és rendőrségi ellenőrzéssel kívánják megakadályozni az ifjuság züllését. Hogy hol a hiba, senkisé tudja, de mindenki keresi. Elmondunk itt egy tanulságos történetet, ami minden elméletnél jobban rávilágít a bajok legfőbb okára és az orvoslás helyes útját is megmutatja.

A timișoarai parkok és éjjeli lebujoznak mindennapos vendége *G. Ilonka*, huszonegyéves, rongyos csavargólány, akinek már sokszor meggyült a baja a rendőrséggel is. Ez az „ucca rongya” még néhány évvel ezelőtt igazi urilány volt és szüleinek nemtörődömsége és kegyetlensége juttatta oda, ahol van. Érdekes, hogy apja éppen abból a gárdából került ki, amelynek kötelessége lenne gyermekeink helyes nevelése és képzése. *G. Adolf*, volt liceumi tanár.

Az apa a háboru előtt nősült és házasságából két gyermek származott: *Ilonka* és egy fiu. Amikor leszerelt, egyik liceum tanára lett, de felesége nemsokára elhunyt és egyedül maradt a két árvával. A tanár nemsokára elvesztette katedráját és bőripari mesterségre adta fejét. Végül úgy segített magán, hogy egy gazdag aradi kereskedő hugát feleségül vette. Ekkor kezdődött meg a gyermekek kálváriája.

G. Adolf és felesége valósággal kiüldözték a kiskoru *Ilonkát* házukból, úgyhogy az nagyanyjánál volt kénytelen mevedéket keresni magának. A tehetetlen öregasszony azonban nem tudta taníttatni, de még eltartani sem, így *G. Ilonka* az uccára került. A tanár ur és felesége, akik egyik aradi bérház tulajdonosai voltak, elzárkóztak a leány elől és meg-

vontak tőle minden támogatást. G. Ilonka a májusi napsütésben rongyos sárcipőben járkal, holott apjának cipőüzlete van, az állomás közelében lévő illemhelyes asszony jóvoltából a zöld házikóban alszik, míg apja négyszobás lakásban uraskodik. Testével kell megfizetnie minden falat kenyérért, minden ronygyért, holott apjának ezresei vannak. G. Ilonka a tiltott szerelem gyümölcsét is világra hozta és egyre jobban sülyed a fertőbe.

Nem sokkal jobb helyzetben van fivére sem, aki apjánál él ugyan, de mostohaanyja elviselt ruhákban járhatja és alig ad neki enni. Milyen jövő elé néz ez a fiatalember?

Használ ilyen esetekben a szigor, a rendőrség? Igen, de ennek a szígnak és a törvény kezének nem a gyermekek ellen kell fordulnia, hanem az apák és anyák ellen, akik züllésbe taszították a fiatalokat. Ha az utóbbi időben felmerült ifjúsági bűneseteket sorra vennénk, kétségtelen, hogy mindig megtalálnánk az okot, ami züllésbe kergette a fiatalokorukat. És ez ok valamelyik felnőttben volna, aki a fiatalemberre káros befolyást gyakorolt. Nem minden esetben a szülők a hibásak, de legtöbbször nemtörődömségükkel is előidézik a katasztrófát. Mert csak a maguk ügyeivel törődnek s a gyermeket magukra hagyják. Ha nem is annyira, mint G. Adolf, a kiváló timisoarei pedagógus.

A Bánsági Hét rendezősége óriási munkát fejtett ki, amig elérte, hogy a rendelkezésére állott rövid idő alatt olyan sok ötlettel és kevés költséggel pompás bemutatóját hozta létre a bánsági iparnak, kereskedelemnek és mezőgazdaságnak. A kereskedelmi és iparkamara vezetősége Conciatu főtitkárral az élén, valamint a város vezetősége Coman főpolgármester és Löffler Géza dr. alpolgármester irányításával összefogtak és irigység, vetélkedés, nézeteltérés nélkül vállvetve dolgoznak a nemes célért mely minden timisoarei polgárnak hasznot hoz. A Bánsági Hét nyilvános rendezőgárdája mögött ott dolgozik egy névtelen hadsereg, amely nem kér részt magának a dicsőségből, csak a munkából: a timisoarei kereskedő és iparos társadalom sok kiváló tagja és a háttérből, kiemelkedik a polgárságot legjobban megértő és a polgári munka értékét legtöbbször becsülő katona kép, aki szintén nem kimélt fáradságot a Bánsági Hét érdekében: Sambateanu, ezredes, térparancsnoké. A Bánsági Héten Timisoarára érkező közönség nem szükkülködik látványosságban, a kirakat verseny, a mezőgazdasági és ipari kiállítások, a lóverseny, a sport attrakciók és az ipari revü feledhetetlen élményt nyújtanak. A sikert előre is biztosítja az 50 százalékos vasuti kedvezmény, amit sikerült kieszközölni a látogatók részére. Timisoara kereskedői és iparossal, de minden polgára hálás lehet ezekért a fáradhatatlan rendezőknek.

**Hirdessen az
„ERDELYI ÉLET“-ben!**

Uti panoptikum

(Arad.) Ezek, akikről alább szó van, nem Kolumbusok és nem Vesco di Gamák, sokkal egyszerűbb és szerényebb utazók, akik ma már nem földrészek felfedezésében mesterkednek, hanem sokszor csak prózal nadrágtartó-gyárok utazói. Amilyen hosszú idő kell egy ember természetének kiismerésére az élet mindennapi vonatkozásaiban, olyan rövid ideig tart ez a jellem-fürkészés utazás közben. Néha elég egy rövid óra, hogy pontosan tudjunk mindent az utitársról, amit hosszú évek hétköznapi érintkezésében sohasem tudtunk volna meg. Vonaton, hajón, mindenki megmutatja az igazi arcát, jó és rossz szokásait. A közmondás-gyűjteményből hiányzik egy nagyon igaz mondat, amit itt díjmentesen felajánlok azoknak, akik ily bölcs dolgok gyűjtésével foglalkoznak. Ez az új közmondás így hangzik: Utazz velem egy napig, megmondom ki vagy.

Az utasoknak ebben az itt következő panoptikumában felvonultatok néhány jellemző típust és csak az idő rövidsége akadályozott meg abban, hogy tudományos rendszerbe foglaljam a különböző fajtákat, fő- és alcsoportokra osszam őket, amit a jó öreg Linné bizonyára nem mulasztott volna el, ha az utasok világáról irt volna alapvető maradandó munkát.

Önző

Már a beszállásnál felismerhető. Felkapaszkodunk a vonatra és megállunk egy fülke előtt. A fülkében egy utas ül. Természetesen menetirányban az ablak mellett. A többi öt ülésen a következő mütárgyak: szemben a másik ablak melletti ülésen egy kabát. Mellette a harmadik ülésen kézitáska, a negyediken szétteregetve ujság, az ötödiken pléd, a hatodikon hanyagul odavetve egy utisapka. Egy utas és a fülke mégis tele van. Kellemetlenkedő természetünkkel rámutattunk az ablak melletti kabátúra:

— Szabad, kérem, az e hely? — kérdezzük félénken.

Az utas úgy tesz, mintha olvasna. A kérdést valamivel hangosabban meg kell ismételnünk.

Ah? — csodálkozik. — Lehet... Azt hiszem...

Mondja és elveszi a kabátját. Leülünk a sárga raglán helyére. Más utasok érkeznek. Ugyanez a jelenet még négy-szer. Kiderül, hogy a kézitáska, a szétteregetett ujság, a gyönyörű angol pléd és a sűrű utisapka mind a honfoglaló önző utasé. E reinhardti rendezéssel azt a benyomást akarta kelteni a hiszékeny felszállókban, hogy minden hely foglalt. A kis önző egyedül akart utazni.

Izgatott

Félórával a vonat indulása előtt úgy ordítja a hordár számát, mintha egy perc hiányozna a mozdony kisiklásához. Kihajol az ablakon.

— 16-os! 16-os!! Hol van a 16-os?!!

A hordár targoncán tolja a bőröndöket, három utasét egyszerre és egy cseppet sem izgatott.

— Ráérünk, kérem...

— Maga igen. De az én bőröndjeim fognak ittmaradni.

A hordár egykedvűen lerakja a bőröndöket a kétke-rekű kocsiról. Amikor egy sárga kofferhez nyul, az izgatott utas üvölt:

— Az nem enyém!...

— Tudom, kérem.

— Az a barna és a szíjjal átkötött tartozik ide... Meg a fekete lakk kézitáska... Összesen három darab.

A hordár leszedi a három darabot felviszi a fölkébe.

— Megvan mind a három? — jön az újabb izgatott kérdés.

A hordár egy lökéssel feltolja a nagy bőröndöt a pogy-gyászhalóba.

Az utas: Nem fog leesni?

Megvan mind a három csomag, szól fizetés közben a hordárhoz:

— Ez a vonat megy Timișoarára?

— Igenis, kérem, — feleli a hordár és gyorsan leszáll.

Az izgatott utas tanácstalanul néz körül és egy perc mulva megkérdezi a fölkében ülő utitársát:

— Biztos, kérem, hogy ez a vonat megy Timișoarára?

— Igen...

— És Teius felé?

BCU Cluj Central University Library Cluj

Vásárló

Már a pályaudvaron kezdi.

Három napilapot vásárol. A trafikban annyi cigarettát vesz, mintha földkörüli utra indulna.

Ő a pályaudvari árusok öröme.

Kétszer is visszamegy az újságoskocsizhoz. Vásárol egy detektivregényt, két német magazint, három magyar hetila-pot, egy angol folyóiratot és egy francia vicclapot, amely-nek címlapján egy pajkos midinette vadásznak öltözve nyul-ra ló. Ez azért is megvásárolható, mert a vásárló egy szót sem tud franciául. Nála fő a vásárlás.

Amikor a szellemiekkal végez, vásárol egy doboz cso-koládébonbont, zselatinba csomagolt savanyucukrot szomju-ság ellen. Biztonság kedvéért egy üveg ásványvizet, ha elfogyna a savanyucukor. Három narancsot, ha elfogy a

— Minden cikkért írója felel. — Az „Erdélyi Élet” hasábjain helyet talál minden közérdekű ese-mény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

cukor és az ásványviz is. Nyáron vásárol fagyaltot és legyezőt.

Nagyon sajnálatraméltó ember a vásárló utas. Neki⁴ szegénynek, soha sincs nyugta. Attól a pillanattól, hogy a vonat elindul, egy rettegésben él, hogy felhalmozott készletei kimerülnek. Minden állomásnál az ajtóhoz vagy az ablakhoz rohan és megkérdezi, hogy mit lehet venni.

Rapid-vonaton, amely ritkán áll meg, az ilyen utas halálosan boldogtalan.

Rágcsáló

A vásárló al csoportjához tartozik. Arról lehet megismerni, hogy a vonat elindulásának percében elkezd enni. Eszik, iszik, piszkálja a fogát egészen utjának végcéljáig. Leszállás előtt két-három perccel a fülke bársonyhuzatába szokta titokban beletörölni a zsebkését, a maradék bort vagy vizet, ami a poharában van, a padlóra öntözi, nevetve jókedvűen.

— Legalább nem lesz por, — mondja utitársainak, akiket már halálra idegesített a végeáthatatlan táplálkozással.

A rágcsáló legtöbbször olyan ételeket eszik, amelyek piszkot hagynak. Nyáron imádja a görögdiómagot. Az év minden szakában előnybe helyezi a sültcsirkét, a csontokat szereti az ülés alá dobni, mert rendes ember. A dinynehéjat kidobja az ablakon. De lehetőleg csak állomáson.

A rágcsáló két alcsoportra oszlik. Az egyik a szelidebb, aki a beszállástól a leszállásig csendesen eszik, nem akar ismerkedni, nem beszél arról, hogy almásrétest csak az ő felesége tud sütni. Látszólag jószívű, de sokkal kibíratatlanabb a rágcsáló másik csoportja: a vendégszerető rágcsáló.

Ez mosolyogva pakolja ki az otthonról hozott ételeket, félszemével ránksandit s figyeli, hogy összefut-e a nyál a szánkban. Tüntetőleg megszagolja a sült libacombot, mintha La France-rózsa volna. Nekünk is odaadja megszagolni. Meg kell dicsérni. Ha nem dicsérjük meg, udvariatlanok vagyunk. Ha megdicsérjük, él vagyunk veszve. Elkerülhetetlen az, hogy meg ne kínáljon. Hivatkozhatunk akármire. Már ettünk. Nincs étvágyunk. Pont ezt nem szeretjük. Mindenre van elvetése.

— Mert ilyet még nem evett, uraságod...

És kínál rendületlenül újságpapírba csomagolt sülteket és tésztákat. Minden hazai.

S mi áhítózva nézünk a kékításkánkra, amelyben a szódabikarbóna van.

Barátkozó

A rágcsálónál is veszélyesebb. Már a beszállásnál az arcára van írva: ő ismerkedni akar. Élő bizonyítéka annak, hogy az ember társaslény. Előbb apró udvariassággal kezdi. Ha véletlenül leejtünk valamit, felugrik és felemeli. Meg kell köszönni. Végünk van. Ha nem ejtünk semmit, ő próbál valamit leejtenit Nem emeljük fel. Látja rajtunk, hogy neve-

letlen fráterek vagyunk, de ez sem riasztja vissza. Ő mindenestre ismerkedni akar. Dohányzó szakaszban pipázó férfiaktól megkérdezi, hogy nem zavarja-e őket a cigarettafüst. Ha az ablak nyitva van, megkérdezi, hogy nincs-e kifogásuk ellene, ha becsukja. Ha csukva van, udvariasan engedelmet kér, hogy egy kis levegőt engedhessen be a fülkébe. Egyébként neki se levegő nem kell, se cigaretta, minden a szoba-elegyedésért megy. És ő elegyedik, ha törik, ha szakad. Ha nem használ az újságlecsejtés, dohányzás, ablakügy, nem adja föl a harcot. Megpróbálja a CFR-t szidni. Ez rendszerint használ. Ha ez sem megy, kivágja a végső adut.

Egyszerűen megkérdezi:

— Messzire tetszik utazni?

Nem lehet olyan röviden és hidegen felelni, hogy ő ne tudná folytatni a beszélgetést.

Öt perc múlva megkérdezi, hogy milyen ügyben utazunk, hogy mi a foglalkozásunk. Azután áttér önmagára. Elmondja családi viszonyait. Megtudjuk, hogy nagy kujon, aki viharos ifjúságra tekinthet vissza, de azt sem hallgatja el, hogy elvált felesége is nagy kujon volt, megcsalta bizonyos Barna Péter mérnökkel — nem tetszik ismerni Oradeáról? El is vártak, a fiu most nála van. A lány az asszonynál. Azonnal megmutatja a fényképeket, közöttük annak a gazdag özvegyasszonynak a fényképét is, akinek most udvarol és valószínűleg el fogja venni feleségül — özvegy Steinmetzer Istvánné Clujról, véletlenül nem tetszik ismerni.

Rövid idő múlva mindent tudunk róla.

Viharos ifjúságából orvosi rendelőbe tartozó bizalmas részleteket is elmesél, sőt behatóan érdeklődik saját viharos ifjúságunk hasonló esetei iránt is.

Amikor már mindent elmondott, lelkünkre köti, hogy ha egyszer elvetődünk Sibiuba, feltétlenül látogassuk meg, ennek ő végtelenül fog örülni. Viszonzásképpen biztosít bennünket arról, hogy ha legközelebb Aradra jön, okvetlenül tiszteletét teszi nálunk.

— Gyakran szoktam Aradra járni — teszi hozzá vésztjósloán.

Mielőtt leszáll, melegen megrázza kezünket:

— Oppardon, még be sem mutatkoztam, — mondja többórai beszélgetés után, — Kovács István okleveles gépész vagyok. —l—r—

— **U. Éghy Ghyssa** és haladó csoportjának nagyszerű táncestélye május 16-án, szerdán, a téli színházban. Pantominek, akrobatika, szolo és csoporttáncok példátlan művészi eseményt nyújtanak. Koszümtervek és diszletezés: Kuaz Alfred Wien, Erdélyi Károly Arad. A zongoránál F. Molnár Erzsi. Négyhangu harangjáték, üstdobok és hegedűszoló egészítik ki a hatást. Jegyek 10-étől a színházi pénztárnál.

Aradi szélhámos hosszu utja

a félvilágon át Timișoaraig

(Timișoara). A rendőrségi fogdából ijedt szemü, sápadt fiatalembert vezetnek elő. Névjegye ott fekszik a bünjelek asztalán: Dr. Joseph Huszár, Gynnasial professor ausser Dienst. Éppen ez a névjegy, az előkelő, de sajátkezüleg adományozott cim juttatta a rendőrségi fogdába.

Mindössze 30 éves, valódi neve Huszár László, aradi származású. Középkolai végzettsége van, jelenleg munkanélküli. Beösméri, hogy nem doktor, hamis címet használ, de nem érzi magát szélhámosnak. A fogdában töltött éjszaka töprengéseinek felszabadultságával válaszol a kérdésekre.

— Nen vagyok szélhámos. Mindég becsületes munkával akartam megkeresni kenyereimet, de üldöz a pechem. Nem tudok munkahelyemen megmelegedni. Legutóbb is a kunztelepi gyermekkolónia tanára és vezetője voltam...

— Tehát mégis tanár?

— Igen... illetve... okleveles gyermekkertész vagyok. Németországban végeztem. Imádom a hivatásomat. Ilyen minőségben kerültem a gyermektelepre is, de éppen betegen feküdtem, amikor ellenőrző bizottság jött s engem nem találtak munkahelyemen. Azonnal elvesztettem állásomat. Azóta ismét nyomorgok, mint ahogy eddig is ez volt a sorsom...

— És a doktori cim?

— Hát... bevallom... a menyasszonyom családjának akartam vele imponálni. Közel volt az esküvőnk napja.

— Hozomány?

— Éppen annyi lett volna, hogy rendes életet kezdhessek. De összevesztem leendő anyó-

sommal, megtudták, hogy nem vagyok doktor és bosszúból feljelentettek. Ez az én bűnöm. De nem vagyok Stavisky!

— De hiszen egyszer 6 hónapra itélték templomrablásért?

— Ártatlan voltam, esküszöm! 1932-ben az ausztriai Linz-ben nyomorogtam, közel voltam az éhenhaláshoz... egy uccai nő vett magához... ő követte el a rablást, engem itéltek el. Nem árultam el, legalább ennyi hálával tartoztam neki... ő mentett meg az éhenhalástól. — Így kerültem börtönbe.

— És a tavalyi kabátlopás!

— Azt valóban én követtem el. Tavaly novemberben volt. Egy fillér nélkül, nyári ruhában kerültem ki a kórházból. Éhes voltam, fáztam... már mindegy volt előttem minden. És ekkor kezem ügyébe került egy pap kabátja, jó meleg téli bunda... elloptam. Tovább nyomorogtam, most már Timișoarára, aztán állást kaptam a gyermektelepen. — Gyermekek közt voltam... boldognak éreztem magam... menyasszonyom volt. Most is hordom gyűrűjét, de már vége...

— És most?

— Napról-napra tengődöm, lakásom nincs. — A parkban aludtam, amikor elfogott a detektív. Nem tudom mi lesz velem, már lemondtam mindenről... Pedig tessék elhinni, nem vagyok rossz ember, nem vagyok szélhámos... dolgozni szeretnék.. még fiatal vagyok és... nem vagyok Stavisky...

Elvezeti a rendőr. Illetőségi helyére toloncolják, mert itt „gyanus elem“. Pedig fiatal... munkaképes... és nem Stavisky!

Szőnyegcsalók garázdálkodnak Erdélyben

(Arad.) Az erdélyi közönség csak nem tud megszabadulni a csaló ügynöktől. A konjunktura éveiben természetes volt, hogy a sokpénzü embereket igyekeztek kissé megkopasztani a kisebb és nagyobb szélhámosok, azonban most a válság idejében a legkisebb veszteség is érzékenyen érint mindenkit. A csaló kép- és könyvügynökök után, akik hamis festményeket és soha meg nem jelenő könyveket árusítottak, most megjelentek az erdélyi városokban a szőnyegcsalók.

Máris elárasztották a közönséget valódinak mondott keleti szőnyegekkel, amelyek valójában nem egyebek gyári tucatmunkánál. Az afgán és baharainak mondott és drága pénzen eladott szőnyegek anyaga és színezése is rossz, nemcsak hogy a keleti szőnyekkel nem ér fel, de sokkal értéktelenebb a nálunk gyártott házi szövésű perzsa szőnyegekénél is. Holott áruk négyszeresen, ötszörösen felülmulja azokét. A hiszékeny és nem szakértő közönséget ezek a szőnyegcsalók súlyos ezrekkel károsítják meg, üzelmek már annyira elfajultak, hogy hatósági beavatkozásért kiáltanak.

Egyik legujabb trükk az álkeleti szőnyegek eladására az, hogy a kiszemelt áldozatot az esti órákban keresi fel az ügynök és kijelenti, hogy páratlan alkalmi áron tudná hozzájuttatni egy valódi bochara szőnyeghez. Elmondja, hogy a szőnyeg egykor jobb napokat látott tulajdonosa nagyon megszorult, sürgősen szüksége van pénzre, mert másnap elutazik. A szőnyegért természetesen jóval alacsonyabb árat kér, mint amennyit megérne, ha valódi volna, viszont jóval többet, mint amennyi a tényleges értéke. Az esti órákban a kiszemelt áldozat nem tud már szakértőhöz fordulni, azt hiszi, hogy valóban alkalmi vételt csinál és megveszi a szőnyeget.

Másnap azután, amikor nappali világosságnál megnézi, vagy megvizsgáltatja a szőnyeget, rájön, hogy rutul becsapták. Ekkor azonban az ügynök a többezer lejes tiszta haszonnal már árkon-bokron tul van.

Kereskedőink a mai viszonyok között alig tudnak valamit eladni, ami a kommerc árunál drágább, viszont a csaló ügynökök letarolják a piacot és még vásárló kedvétől is megfosztják a felültetett közönséget. Legfőbb ideje volna, hogy a hatóságok lépjenek közbe és erélyes kézzel vessenek véget a szőnyegcsalók és műterem szemetet árusító kép-ügynökök garázdálkodásainak.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazol- vánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizot- taink vannak feljogosítva.

Mindenről mindenkinek

Egy öreg könyvmoly emlékei a történelem, irodalom, művészet és a humor örökéletű birodalmából. Az „Erdélyi Élet” eredeti rovata

Schubert életéből

Egyik barátja meséli, hogy mikor egy délután meglátogatta, Schubert Goethe Erlkönigét olvasta hangosan, könyv a kezében. Többször le-föl sétált a könyvvel, majd hirtelen leült s a legrövidebb idő alatt papírra vetette pompás szerzeményét. Minthogy Schubertnek nem volt zongorája, barátjaival együtt egy diákházba sietett s ott az Erlkönigét még azon az estén elénekelték és a közönség lelkesedéssel fogadta.

Hüttencrenner írja, hogy Schubert Beethoven temetésén a gyászmenetben égő gyertyát vitt. A temetés után több barát jött össze. Poharazni kezdtek. Schubert az első poharat fölemelve, így szólt:

— Arra, akit most eltemettünk.

A másik poharánál így szólt:

— Arra, akit legközelebb temetnek el.

Ez ő lett.

„A téli utazás” keletkezéséről Spaun írja, hogy Schubert akkoriban nagyon levert és beteges volt. Neki gyakran mondogatta, hogy nemsokára hallani fognak róla. Egyszer aztán így szólt hozzá:

— Jöjj ma Schóberhez, egy egész csomó dalt éneklek el nektek. Kiváncsi vagyok, mit szólsz. Ezek a dalok jobban megviseltek, mint bármi, amit eddig irtam.

Megindult hangon adta elő az egész „Téli utazást”. Döbbenet fogta el hallgatóit, hogy dalai milyen szomorú hangulatot tükröznek.

Naplójában azt írta 1924-ben:

— Ó, képzeket! Te az emberek legszebb ékessége, te kikapadhatatlan patak, melyből mind a művészek, mind a tudósok isznak! Ó, maradj velünk, ha kevesen ismernek is el és tisztelnek, oltalmaz meg bennünket az ugynevezett fölvilágosodottságtól, ettől a hustalan, vértelen, rut csontvázttól!

Nagy emberek kis meséi

Schoppenhauer írja:

Néhány sündisznó összebujt egy téli napon, hogy melegítse egymást és meg ne fagyjon. De a tuskéi szurták, úgyhogy inkább

B É L Y E G Z O K E T

olcsón, jól és
azonnal készit

S T A M P A

bélyegzőgyár Arad, a
főpostával szemben

eltávolodtak egymástól. Aztán mikor ismét melegedni akartak, ismétlődött a második baj. Így tehát a két baj között hánykolódtak, míg rá nem jöttek arra, hogy csak kevésbé szabad közeledniök. Akkor nem is fáznak meg, nem is szurják egymást. Ezt a távolságot udvariasságnak, jómodornak nevezték.

* * *

Grillparzer írja :

Mikor Jupiter megteremtette a bikát, Momus kicsufolta az új teremtményt, hogy a szarvai a homlokán vannak s nem a szügyén, pedig ott sokkal inkább hasznát vehetné. Már sokat beszélt, amikor Jupiter körülnézett és fölkiáltott :

Te nyomorult gunyolódó, mit csufolod ki ezt a szarvat. Míg meg nem mutattam neked, azt se tudtad, mi fán terem egy szarv meg egy bika.

* * *

Turgenev írja :

Egyszer a Legfelsőbb Lény elhatározta, hogy azurkék égi palotájában ünnepélyt tart. Erre meghívta valamennyi Erényt.

Az Erények, — nagyok meg a kicsinyek, — mind megjelentek. A kis erények valamivel előzékenyekbék voltak, mint a nagyok, de úgy tetszett, hogy boldogok s meghitten társalogtak egymással, ahogy a közeli rokonok, jó ismerősök szoktak.

A Legfelsőbb Lény egyszerre csak észrevette, hogy két meghívott nem ismeri egymást.

Kézenfogta az egyiket és odavezette a másikhoz.

— A Jótett — mondotta.

— A Hála — mondotta és a másik Erényre mutatott.

Ez a két Erény döbbenet meredt egymásra : mióta a világ áll, pedig az már régen áll, — még sohase találkoztak.

Humoros kis lexikon

H. L. Mencken, a kitünő amerikai író egy tréfás jaszszótárt tesz közzé, melyben a fogalmak új meghatározását adja. Ebből közöljük az alábbi címszavakat, betűrendben.

Hol fordíttassa okmányait ?

Mitra I. Sándor-nál,

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos fordító. — Fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből : román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája, információs iroda

Bejegyzett cég. Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal cégek részére jutányos díjazás mellett. — Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

Hivatalos órák : d. e. 9—1-ig és d. u. 3—7 ig.

Asszony: Házasság előtt fölbujtó, házasság után csendőr.

Aranyigazság: Közhely, szőlőlombokkal a hajában.

Barátság: Közös hit ugyanazokban a csalárdságokban, nyegleségekben, kicsinyességekben és hülyeségekben.

Bizakodó: Az a férfi, aki hugának legjobb barátnőjét veszi feleségül.

Bizalom: Az az érzés, melynek folytán hiszünk egy embernek még akkor is, ha megvagyunk győződve, hogy mi a helyébe hazudnánk.

Boldogság: Béke az erőfeszítés után, a nehézségek lebirása a biztonság és jólét érzete. Az igazán boldogok a férjes nők és az agglegények.

Esküvő: Az ami a nőkben irigységet kelt, a férfiakban rémületet.

Halhatatlanság: Egy halott ember állapota, aki nem hiszi magáról, hogy meghalt.

Hazug: Az aki azzal kérkedik, hogy tulon-tul jó. Az, aki azzal kérkedik, hogy tulon-tul rossz.

Híresség: Az, akit sokan ismernek, és örül annak, hogy az illetőket nem ismeri.

Ismert ur: Bebalzsamozott hullá, aki a lámpaláztól reszket.

Közhely: Egy gondolat, amelyiket a) mindenki igaznak fogad el, b) és amelyik nem is igaz.

Lelkiismeret: Benső hang, mely arra figyelmeztet, hogy valaki megláthat benünket.

Lelki kezelés: Az az elmélet, hogy a beteg majd csak jobban lesz valahogyan, ha pedig nem lesz jobban, akkor kötnivaló bolond.

Lélekbuvár: Az, aki gombostűket szurdal a csecsemőkbe és közben táblázatot készít arról, hogy a csecsemők miként sívtanak és ordítanak.

Mézeshetek: Az az idő, mely alatt a feleség hisz a férj becsületszavában.

Népszerűség: Az a képesség, hogy résztvevőleg tudjuk hallgatni, amikor a férfiek dicsekszenek feleségükkel s a feleségek panaszkodnak férjükre.

Népuralom: Az az elmélet, hogy két tolvaj kevesebbet lop, mint egy, három tolvaj kevesebbet lop, mint kettő, hogy négy tolvaj kevesebbet lop, mint három és így tovább, egész a végtelenségig.

Nőgyülölő: Az a férfi, aki a nőket majdnem úgy gyülöli, mint ők egymást.

Pavel SEBŐK Pál

ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand 15.

**Specialist de mobile din piele, tapiseri și decoraturi
Bőrbutor specialista, kárpitos és diszító**

Politikus: Bármely polgár, akinek annyi befolyása van, hogy élemedett édesanyját a vásárcsarnokba rakodó munkásnőnek tudja elhelyezni.

Rajongó: Az, aki tudja, hogy a rózsának jobb szaga van, mint a káposztának s ebből azt következteti, hogy a rózsából jobb levest lehet készíteni, mint a káposztából.

Részvét: Az az érzés, melynek folytán őszintén fájjaljuk, de a szomszéd gyerekeit fölfalták a farkasok.

Rossz: Az amit másokról hiszünk. Másokról rosszat föltételezni bűn, de vajmi ritkán tévedés.

Rövidség: Az a sajátosság, mely a cikkeket, a beszédeket, a szerelmeseket s a tengeri utakat elviselhetővé teszi.

Sarkigazság: Az amiben mindenki hisz. Amikor pedig valamiben mindenki hisz, az már meg is szűnt igazságnak lenni. Például az a fölfogás, hogy társaságban a legháziasabb leány a legmegbízhatóbb.

Sirkő: Rut emlékeztető jel valakire, akit teljesen elfelejtettek.

Hatalmas programot valósít meg

a Timișoara-i Hét. — A Bánság iparának és kereskedelmének impozáns felvonulása

(Timișoara.) Az egész ország meleg érdeklődéssel fordul Timișoara ünnepi hete felé. Ezen az ünnepi héten a termékeny talajú Bánság törhetetlen energiáját, élnivágását és alkotó munkaerejét fogja bemutatni, május 10-től 17-ig felvonul Timișoarán az ipar és kereskedelem minden jelentékeny tényezője. A dokumentatív jellegű felvonuláson kívül hasznos és érdekes lehetőségekhez juttatja a timișoara-i hét a kereskedőket és iparosokat, a város látogatóinak az ipar és kereskedelem belső keresztmetszetének tanulságos képét is módjukban lesz megtekinteni. *Conciatu* Ion, iparkamarai főtitkár, — aki egyébként a timișoara-i Hét eredeti tervezője és ugyancsak fáradhatatlan építője volt — gondoskodott arról is, hogy az ipari termékek látogatói megismerkedhessenek a gyárak belső műhelytitkaival is. Ezért csoportos látogatásokat vezet be a rendezőség az egyes gyárakba a következő időrendben: Május 11-én: „Dura“ lámpagyár, „Turul“ cipőgyár, Sörgyár. 12-én: Gyapjuipar, „Standard“ harisnyagyár, „Filt“ cipőgyár, Városi vízművek és Strand. 14-én: Kalapgyár, Lánegyár, Prochaska-malom. 15-én: „Kandia“ csokoládégyár, Gyufagyár, Szeszgyár 16-án: Hammer és Ney szövetgyár, Kimmel likörgyár, Szappan- és olajgyár.

A timișoara-i Hétre — mint ismeretes — az ország bármely részéből féláru vasuti jeggyel lehet utazni. A timișoara-i Hét rendezősége gondoskodott az érkező vendégek kényelmes és minden igénynek megfelelő elhelyezéséről s a jelenkezőket kedvezményes lakásban és ellátásban fogja részéssíteni. A város szeretettel várja az ország minden részéből a vendégeket!

„az Erdélyi Élet“ görbetükrében

— Mik lehetnek az előfeltételei annak, hogy Bratianu George — dacára a dacárandóknak — támogassa a kormányt?

A fiatal Kohn ül a kávéházban és nagyon töri a fejét. Odajön hozzá barátja, a fiatal Grün, akitől megkérdi:

— Mondd, kérlek, értsz te még a hármasszabályhoz?

— Azt hiszem, igen.

— Hát akkor hallgass ide. Ajánlanak nekem egy partit, a nőnek elől két foga hiányzik, az egyik lába másfél centivel rövidebb és már háromszor elvált.

— Na és mi köze van ennek a hármasszabályhoz?

— Azt szeretném kiszámítani, hogy hány emeletesnek kell lenni a háznak, amelyikkel elvehetem.

— Ahogy most állnak a dolgok, van-e még valami akadály a Bratianu George—Tatarescu megbékülésnek?

Kohn beadta felesége ellen a válópert. Az első tárgyaláson azt mondja neki a bíró:

— Nézze, Kohn, a legjobb lesz, ha hazamegy és kibékül a feleségével.

— Hát ha ez lesz a legjobb, — feleli Kohn — akkor tessék nekem inkább azt megmondani, hogy mi lesz a legrosszabb.

— Mikor kerül végre arra sor, hogy minden posztra a legkiválóbb szakembereket állítsák?

János gazda beállít a falusi borbélyhoz, hogy kihúzhassa a fájós fogát. A borbély nekigyürkőzik és jó félórás huzigálás, ráncigálás után sikerül neki letörni a fog koronáját.

Diadalmas göggel nyújtja át a letört koronát János gazdának és így szól:

— Itt van la! Most pedig menjen be gazduram a városba, oszt keressen fel egy fogorvost. Az alját már az is ki tudja szedni.

— Mit jelent az, hogy egyik konverziós törvény követi a másikat?

Kohn hazajön és a kis Móricka fiát nagy bögésben találja.

— Miért sirsz? — kérdi.

— Jaj, jaj, — bög Móricka — lenyeltem egy gombostűt.

— Azért nem kell sirni, — mondja Kohn — itt van egy másik.

Az Erdélyi Élet

filléres világkörüli útjára viszi
előfizetőit — 1934-ben

(Arad.) Manapság már meg kell erőttenie a fantáziáját annak, aki el akarja képzelni, milyen lesz az utazás — százesztendő múlva. Ami a középkorban életveszélyes vállalkozás, félszázaddal ezelőtt pedig kevesek előjoga volt, az ma mindenki részére hozzáférhető, szórakoztató gyönyörűség. Száz esztendővel ezelőtt két szomszéd város is többnapos járásra feküdt egymástól, ma pedig, a földet behálózó légivonalak és az egyhetes földkörüli repülések korszakában, úgy tűnik, mintha tér és távolság nem léteznék többé.

Pedig az ember még nagyon, nagyon messze van attól, hogy járműveivel korlátlanul birtokolja a földgolyót! Mostani, nagyratartott közlekedési eszközeink: a kérkedő mozdonyóriások, a torpedótestű gépkocsik, a pompázó uszó paloták, a felhőkön nyargaló gépmadarak olyan rohamosan avulnak, hogy két-három évtized múlva talán még a múzeumokban is — raktárba fogják őket selejtezni. Sebességi rekordjaik és egyéb csúcsteljesítményeik megmosolygott átlagokká szürkülnek. Persze nemcsak az utazás eszközei, hanem módjai és lehetőségei is gyökeresen átalakulnak, kibővülnek. Már két-három évtized múlva. Száz esztendő múlva pedig...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Indítsuk el a képzelet motorját és próbáljuk meg-
rajzolni egy világkörüli utazás képét — 2034-ben.

Mindenekelőtt a jövő század szerencsés halandójának alig-ha kell majd prospektusok, katalógusok tömkelégét áttanulmányozni, hogy kiválaszthassa, hová akar utazni. Álmainak városát a maga eredeti mivoltában vetíti elé a rádió-távbalátó és otthonában ülve, a televízor ernyőjén figyelheti, mint öltének testet legtitkosabb vágyai azokban a színes jelene-tekben, amiket az utazási irodák programjaik ismertetésére közvetítenek. Képzeljük magunkat a száz év múlva felhőkarcolóvá növekedett Aradon, amint egyhavi szabadságunk előestéjén tételődünk, hogyan lehetne legkellemesebben eltölteni a rendelkezésünkre álló négy hetet. Kényelmesen odatelepszünk a készülékhez és bekapcsoljuk az áramot.

Halló, itt Aradon Utazási- és Veekend-Iroda — hallat-

Ruhákat, kabátokat legszebben fest,tisztít, valamint
gallérokat legolcsóbban fényez

str. Bratianu 11.

KNAPP

str. Ep. Radu 10.

modernül berendezett vállalata.

— Orvosi hír. Dr. Székely László fogorvos el-
költözött a str. Consistorului 2 szám alá, volt Szán-
tay-palota I. em.

szik a hangszóróból. Hölgyeim és Uraim, engedjék meg, hogy részleteket mutassunk be újabb utazási programunkból. Műsorunk első száma: olcsó rakéta-kirándulás a mexikói Kordillerák tűzhányói közé...

A homályos üveglapon gomolygó, határozatlan színtokból lassanként kialakul a légikikötő képe. Esti tíz óra. A tér egyik, elkerített részén indulásra készen áll a vakítóan kivilágított rakétarepülőgép. A startjelre bugva fellebben és szikrázó meteorként vágódik a csillagos ég felé. Negyedóra alatt elérte az ezer kilométeres magasságot, amelyben a világrézsközötti expressz rakétavonalak szoktak haladni. Most 15.000 km.-es óránkénti sebességgel vágtat nyugat felé. A távolbalátó elektromos szeme hűségesen követi röptét s látni, amint lassan világosodik az ég. Egy órába sem telik s a gép nappali verőfényben lebeg Mexikó felett. Középeurópai időszámítás szerint éjjel 11 óra 30 perckor, helyi idő szerint pedig délután három óra ötven perckor ér földet a mexikói repülőtéren. Másfél óra alatt ugrott át Európából Amerikába, éjjelből nappalba, majdnem nyolc órát visszafelé az időben!

Szines, sürgő-forgó jelenet a televízió lapján. Mozgékony, apró orsóalaku gépkocsik veszik fel az utasokat és a város pálmásorai között kiszáguldanak velük a hegyekbe. Néhány elragadó kép a Popocatepeti tűzhányóról. Festői szépségű sziklarengeteg, gomolygó füstfelhők, majd közvetlen közelből a forrongó kráter robaja. De csakhamar elhomályosul a vetítőernyő s a bemondó új műsorszámot hirdet: „Filléres utazás Bali szigetére, a nagy rizsaratási ünnepélyre...” — s nyomában feltűnnek, mintegy repülőgép ablakából szemlélve, Bali sziget virágos mezei és rizsföldjei. Ez is eltűnik s most egy tibeti utazás szépségeit és olcsóságát dicsőíti a hang-

CONSUM Kereskedelmi rt.

kétnapos különvonat- és hajó-kirándulása

május 27-én és 28-án Turnu-Severinbe, Ada-Kaleh szigetére, Kazán-szoros megtekintésére, Orsovára és Herkulesfürdőre. — Részvételi díj, vonat és hajóköltséggel, kétnapi teljes ellátással, szállodával és az összes kiszolgálási díjakkal a CONSUM-bevásárló tagjainak, hat havi részletfizetés mellett **570.— Lei**

**Nem CONSUM tagoknak készpénz-
fizetés ellenében 690.— Lei. Május
15-ig belépő új tagok is részesülnek
a részletfizetés kedvezményében.**

*Jelentkezések a Consum Kereskedelmi rt. irodájában,
(Aradi Általános Takarékpénztár helyiségében.)*

szóró. „Kirándulás Lhasszába, a Tilos városba, a Dalai láma audencián fogadja utasainkat...” Majd: „Vegyen részt izlandi utunkban! látogassa meg Tahitit, Gauguin bűbájos szigetét, kókusz szüret idején! — Olcsó hétvégi utazások Koreába és Hawai szigetére, a Kilauea-vulkán látogatáshoz!”

Bizony, itt nehéz választani. Jó lenne valamennyit megcsinálni egyszerre! Véletlenül kipillantunk a színes fényben uszó körútra s az egymás hegyén-hátán tornyosuló felhőkarcolók között messze kimagasodva, szemünkbe ötlük az Erdélyi Élet százötvenemeletes toronyháza, amint sziporkázva kusznak rajta a villanyujtság betűi:

Filáteres világkörüli utazások! Háromhetes ut a föld körül, négy világrészen keresztül, szárazföldön, vizen, víz alatt és levegőben. Kirándulások az északi sarkra, a Mount Everestre és az Atlanti-óceán fenekére, Atlantis most felfedezett romjaihoz! Ötvenezer kilométer huszoneg nap alatt!

Mintha egyenesen a mi számunkra állították volna össze! Másnap este már kigördül velünk a Keleti pályaudvar földalatti csarnokából a Franciaország felé induló fotoelektromos express hat kocsiból álló torpedószerű szerelvénye. Másfélszáz-kétszáz kilométeres tempóban nyargal végig városokon, országokon át. De könnyű neki, hisz a Nap ereje hajtja! A vezetőkocsi sárgásszürke, csillogó fémburkolata fényérzékeny, egy gigászi fotocella mely a ráhulló napfényt villamossággá alakítja s annyi áramot termel, hogy még éjjelre is marad belőle tartalékban a vonat hajtására és világításra.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tizennyolc órával később már a le havrei uccák alatt robotgunk. Vonatunk döngve rákattogott valami vashidra és megállott egy tágas üvegboltozat alatt. Kiszállás, tolongás, a kijáratok felé. Nyílik az ajtó és csukódik: pompás szállodai hall előkelő légköre vesz körül. Már repülünk is fölfelé a felvonón s nehéz, süppedős szőnyeggel borított folyósón át eljutunk szobánkig. Mi persze már tudjuk, de az olvasó alighanem csodálkozva veszi tudomásul, hogy nem szállóban, hanem a francia pályaudvarba fut, úgy, hogy az utasok közvetlenül átszállhatnak a repülőgépre. Ha kinézünk szobánk ablakán, alattunk, vagy ötemeletnyi mélységben, a hajóktól és a vízirepülőgépektől nyüzsgő havrei kikötő, felettünk pedig, szintén vagy két-három emeletnyi magasságban akkora szárnyak feszülnek, mint szélterében a Boulevardul Regele Ferdinand.

(Folytatjuk.)

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Tavaszi öltönyök és kabátok.**
Trench-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény.
Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel, Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

VIII. Henrik magánélete

Az idei évnek, de ugyyszólván az egész hangosfilm-iparnak legnagyobb, legkiválóbb filmjét két magyar ember, két magyar művész készítette. Az angol történelem mélységeibe világító szövegeknyvet Biró Lajos, a „Rárga Liliom“ és még számos nagysiekrü szindarab szerzője írta, a rendezés munkáját pedig Korda Sándor, a legnagyobb magyar film-rendező végezte el. Biró Lajos több, mint egy évtizeddel ezelőtt pártolt át az irodalomtól a filmhez és egyik legelőkelőbb amerikai filmgyár dramaturgja lett. Még a néma film korszakában történt ez, de állása megmaradt a hangosfilm térhódítása után is. Sokáig Berlinből igazgatta az amerikai gyár európai produkcióját, tavalý pedig Londonba költözött át. Itt írta meg a VIII. Henrik szövegeknyvét, mellyel az angol filmgyártás nivóját felemelte az amerikaihoz, sőt tartalomban túl is szárnyalta azt. Biró Lajost a szigetbirodalomban úgy ünneplik ezért a filmért, mint a világbirodalom egyik jelenségét.

Korda Sándor Budapesten kezdte filmrendezői pályafutását, majd Bécsben folytatta, hogy ezután Berlinen keresz-tül Amerikában fejlessze ki a legnagyobb tökélyig. Mindég csak a nagyszabású feladatokat szerette, de ezeket nagyvo-naluan is oldotta meg. Szép Heléna magánélete című néma-filmje ennek a műfajnak legmagasabb kikristályosodása volt. Korda Sándor a történelem kedvelője, aki behatóan tanulmányozza mindig azt a kort, amelyben filmjének cse-lekménye játszódik. A VIII. Henrik londoni bemutatója al-kalmából az angol történelomtudósok egyhanguan elismer-ték, hogy ebben a filmjátékban egyetlen anakronizmus sin-csen és ugy külső jelenségeiben, mint belső felfogásában kitünően ábrázolja a cselekmény korát és embereit.

VIII. Henrik az angol történelem egyik legjellegzete-sebb alakja, aki ugy él a köztudatban, mint valami kéksza-káll, hiszen hat felesége volt. A két magyar művész filmje azonban ugy mutatja be a királyt, amilyen valóságban lehetett minden uralkodói nagyságával és emberi gyarlóságával. Az ilyen film jobban érthetővé teszi a terténelmet, mint a leghatalmasabb történelmi tudományos munka. Az angol re-naisszance kora, szinpompájával, erejével és érzékiségével nem feltámasztva, hanem valósággal élve jelenik meg előt-tünk. Izmosan, válasan, durván, tehetségesen, néha kegyet-lenül, de néha szomoruan, de mindig rokonszenvesen jele-nik meg előttünk VIII. Henrik király. És a film megnézése után érthetőnek találjuk azt az egyébként förtelmesnek látszó tényt, hogy egy férfit csak a hatodik felesége él-jen túl.

A filmnek van még egy kiválósága. Négyszáz év előtti világot idéz fel a messzeségből, diszletek között folyik majd

minden jelenete, jelmez visel minden szereplője, mégis egy pillanatilag nincsen az az érzésünk, hogy kosztümös színészek játszanak számunkra kulisszák előtt. Életet látunk magunk előtt és embereket, akik igazi hús- vér alakok, ha négyszáz éve alusszák is örök álmukat.

A film minden jelenete tökéletes fényképészeti szempontból is. Gyönyörű képek vonulnak fel gyors változatban, anélkül hogy egy pillanatra is unalmasabbá válhatnának. Rengeteg pénzt áldoztak erre a filmre és az anyagi kiadásokon túl nem sajnálták a művészi erők fizetését sem: egészen kiváltságos színészi gárdát mozgósítottak a felvevőgép elé. A nők szinte kivétel nélkül nagyon szépek, a férfiak jellemfestésben elsőrendűek. De valamennyiök közül majdnem félelmetes nagyságban emelkedik ki a címszereplő: Charles Laughton. A legritkább színészi produkció az, amit nézőinek nyújt. Megeleveníti előttünk Holbein híres festményét és megtölti a képet drámaisággal, erővel, de humorral is.

Egy jellemző apróság. Amit oly nehéz volt a történelemből megtanulni, hogy Angliát Cromwel tette naggyá, itt megértjük VIII. Henrik egyetlen szájmozdulatából, amellyel tudomásul veszi, hogy az ország érdekében kénytelen feleségül venni a magát csunyának tettető francia hercegnőt, mert különben háboru fenyeget és Angliának nincsennek hajói. Azután lettek hajók és a kis sziget-országból a legnagyobb tengeri hatalom lett.

A VIII. Henrik filmjéből pedig a legnagyobb világsiker. Egyiksem csoda!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SELECT-MOZGÓ

Boris Karloff
a főszerepben

Dzsingiszkán kardja

a szezon szenzációja!

Legolcsóbb! — Legmegbízhatóbb! — Leggyorsabb!

Írja le százszor: Reklám kell! Reklám kell! Reklám kell!

BOHUS

Arad, (Bohus-p.)
Str. Românuului 1.
Tel. 52.

Reklám-propa-
ganda és reklám-
vállalat

Teljes

garanciával vállaljuk

bel- és külföldi vállalatok gyárt-

mányainak országos propagálását a létező

összes reklámlehetőségek felhasználásával. Rek-

lámtárgyakat, hirdetményeket és hirdetőket a legrövidebb

időn belül elhelyezünk strandokon, mozikban, pályaudvarokon, köz-

lekedési alkalmatosságokon, lapokban, uccai hirdetőoszlopokon bármely városban.

Kérjen ajánlatot és megszabadul minden gondjától!

Legolcsóbb! — Legmegbízhatóbb! — Leggyorsabb!